

Sygn. akt I CSK 2735/22

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa "A." spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w A.
przeciwko K. L.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 listopada 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie
z dnia 29 czerwca 2021 r., sygn. akt II Ca 825/20,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2700
(dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 czerwca 2021 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił apelację pozwanej K. L. od wyroku Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie z dnia 3 lipca 2020 r., którym uwzględnione zostało powództwo A. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. o uznanie za bezskuteczną wobec niej czynności prawnej w postaci umowy darowizny spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, bliżej oznaczonego w sentencji rozstrzygnięcia, na zaspokojenie wierzytelności powódki przysługującej jej z mocy tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym z dnia 3 sierpnia 2015 r., przez Sąd Rejonowy w Koszalinie (VGnc 1734/15),

zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie w dniu 9 marca 2018 r.

U podstaw uwzględnienia powództwa i oddalenia apelacji legło stwierdzenie, że wszystkie przesłanki pozwalające na uwzględnienie skargi pauliańskiej zostały w sprawie wykazane, a pozwana będąca osobą bliską (żoną dłużnika), nie przeprowadziła dowodów – przy uwzględnieniu znajdujących zastosowanie w sprawie domniemań - wykazujących bezzasadność powództwa.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwaną. Skarżąca oparła wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania na przesłankach z art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Jej zdaniem w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa powodujących rozbieżność w orzecznictwie sądów wobec istnienia sprzecznych rozstrzygnięć w sprawach o bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy prawne poprzez wydanie przez Sąd Okręgowy w Lublinie wyroku z 16 lipca 2020 r. (I C 511/19) w sprawie przeciwko K. L. oddalającego powództwo o uznanie za bezskuteczne czynności prawnej, wobec braku wykazania przesłanek z art. 527 k.c. W rezultacie istnieje konieczność wykładni przepisów prawnych powodujących rozbieżność w orzecznictwie w zakresie wykazania przesłanek z art. 527 k.c., skoro w różnych orzeczeniach odmiennie obarcza się pozwaną ciężarem dowodu.

Ponadto skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona na co wskazują jednoznacznie uchybienia Sądu Okręgowego w zakresie podniesionych zarzutów. Sąd ten oddalił bowiem apelację mimo, że powódka nawet nie usiłowała wykazać przesłanek z art. 527 k.c.

Powódka w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi

swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć.

Wątpliwości wykładnicze sformułowane przez skarżącą nie spełniają wyżej określonych wymogów. Skarżąca nie przytoczyła argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, nie wskazała poglądów orzecznictwa i doktryny wiążących się z prezentowanymi rozbieżnościami wykładniczymi. W konsekwencji nie wykazała, że jej wątpliwości stanowią istotny problem wykładniczy wymagający zaangażowania Sądu Najwyższego i przyczyniający się do rozwoju prawa.

Przez rozbieżność w orzecznictwie sądów uzasadniającą przyjęcie skargi do rozpoznania należy przy tym rozumieć istnienie zróżnicowanych albo sprzecznych rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy prawne, wyłożone lub zastosowane w sposób prowadzący do wydania odmiennych orzeczeń. Wielokierunkowość stosowania prawa oraz różnorodność orzecznictwa nie stanowią przyczyny kasacyjnej przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. (zob. m.in. postanowienia

Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016, nr 2, poz. 29 oraz z 2 lipca 2001 r., I PKN 70/01, PPIPS 2003, nr 6, s. 66).

Ponadto, problematyka realizacji przez wierzyciela przesłanek skargi pauliańskiej i rozkładu ciężaru dowodu była wielokrotnie przedmiotem orzeczeń Sądu Najwyższego i nie zachodzi potrzeba ponownej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie. Bogactwo stanów faktycznych, implikujące niuansowanie oceny prawnej w zakresie spełnienia przesłanek skargi pauliańskiej na tle regulacji art. 527 k.c., w tego rodzaju sprawach przez sądy powszechne, nie stanowi problemu prawnego powstałego na tle konkretnych przepisów prawa, których rozstrzygnięcie niezbędne dla sprawy, stwarza realne i poważne trudności, przekraczające poziom występujący zwykle w przypadku każdego procesu decyzyjnego sądu orzekającego w konkretnej sprawie.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy natomiast rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Skonfrontowanie rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona w wyżej wskazanym rozumieniu. Skarżąca sformułowała jedynie bardzo ogólne i lakoniczne uzasadnienie, które nie

pozwała stwierdzić, w czym dokładnie upatruje ona przyczyn tego rodzaju – kwalifikowanej i nadzwyczajnej – wadliwości zaskarżonego orzeczenia. Nie uwzględniła, że skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi. Uznanie przez Sądy obu instancji, że czynność prawna między dłużnikiem i jego żoną na podstawie której uzyskała ona nieodpłatne przysporzenie od niewypłacalnego dłużnika, jest bezskuteczna wobec wierzyciela - w wiążącym Sąd Najwyższy stanie faktycznym sprawy - nie przemawia za oczywistą zasadnością skargi.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015, poz. 1800, ze zm.).